

kolattl sűrgősen láttassék el, 2. az elárúsító helyek könnyen tisztítható, szenny által át nem járható burkolattal láttassanak el, 3. a piactér közepén gyalog átjáró készíttessék, 4. a piactér állandó rendszerben tartására két fiatal egyén alkalmaztassék. Debreczen, 1909 augusztus hó 31-én. *Dr. Bruckner Ernő*, törvényhatósági bizottsági tag.

A városi tanács legközelebb tárgyalni fogja ezen indítványt.

Kenyérgyár Debreczenben.

Annyi bizonyos, hogy városunkban, mely még nem régen híres volt jó és egészséges kenyérről, igazán jó és élvezhető kenyeret alig lehet kapni. Ugy látszik, ezen a panaszon akar javítani Klein Antal kenyérsütő vállalkozó, ki a napokban beadványt intézett a városi Tanácshoz, melyben hajlandó egy kenyérgyárat létesíteni, ha a város őt megfelelő anyagi támogatásban részesíti.

A támogatást a következőkben kéri a vállalkozó:

1. méltóztassék sűtőházamat felszerelni egy Werner és Pfeiderer-féle, A) alatti ábra szerinti dagasztó géppel és hozzá tartozó három darab külön tolas dagasztó esszével, amilyen a budapesti kenyérgyár fel van szerelve és pedig olyan nagyságú géppel, amelyben egy dagasztásra 200 kilogramm liszt kerülne feldolgozásra;

2. méltóztassék sűtőházambaz egy villany motornál ad s a villany vezetéket sűtőházamig felszerelteni;

3. méltóztassék nekem évenként 300 fl első és másodrendű galyfát vegyessen a megszabott árban biztosítani; s ha ezen kérelmemet Debreczen sz. kir. város közyes lenne megadni, akkor én ennek ellenében kötelezném magamat a következőkre:

1. naponként 4—5000 kilogramm tiszta, jó minőségű, minden tekintetben kifogástalan kenyeret állítanék elő, jobb minőségű kenyeret, mint aminőt már évek óta s ez idő szerint is árulok s amivel a közönség teljesen meg van elégedve. A jobb minőségűt pedig azért, mert a gép a kenyeret jobban megmunkálja s mert a kenyéryanaghoz pusztá kézzel csupán egyszer, a kenyér szakítása alkalmával nyulna személyzetem, amiből az következik, hogy közegészségügyi, higiénikus szempontból megközelíthetetlen felette állana a géppel gyártott kenyér a kézzel dagasztott kenyérnek. A kenyér áruba lenne bocsátva 2 kilogrammosnál nem kisebb darabokban, azt a közönség kényelmére házhoz szállítanám, különösen azért, hogy a munkás osztálynak a kenyér beszerzésével időt vesztegetnie ne kelljen;

2. a kenyér árát mindenkor ugyanannyiban szabnám meg, mint amennyi a budapesti hatósági kenyérgyár által előállított kenyerek mindenkori megszabott ára. Ez ma kilonként 6—8 fillér különbséget, 5000 kilogrammnál tehát átlag napi 350 korona különbséget tenne ki, amely 350 korona a kenyérfogyasztó munkásosztály s szegényebb nép zsebében maradna meg;

3. gyáram állandó hatósági felügyelet alatt állana s magam is nemcsak örömmel venném, de kérem annak ellenőrzését, hogy mindenkor a legnagyobb tisztasággal, a legjobb anyagból egészséges s minden tekintetben kifogástalan kenyeret gyártok;

4. a nemes város által adott összes gépeket, motorok és villanyfelszerelést a város tulajdonára maradna s egyelőre csupán 5 évre kérem, hogy nekem ezek a kedvezmények biztosítsanak s ha 5 év elteltével akár a város akarha hatósági kenyérgyárat felállítani, akár bármely más okból a további segítséget főlem megvonni akarná, azt a városnak jogában lesz 5 év múlva bármikor megselekedni.

Leközlötük a beadványt és csak annyit jegyzünk meg, hogy egy társaság is tervezi egy ke-

nyérgyár felállítását. Mindenesetre az az ajánlat fogadandó el, mely kevesebb terhet ró a városra. Az eszme okos dolog és ha a városi Tanács, valamint a bizottságok foglalkozni fognak ezen kérdéssel, mi is ki fogjuk fejteni nézeteinket.

Körlevél mezőgazdáinkhoz!

Mint gyakorlati gazdák jól érezzük, hogy a magyar gazdáknak régi veszedelmük az, hogy egyrészt a gazdálkodásukban szükséges anyagokat, eszközöket, gépeket stb. a közvetítők révén nagyon megdrágulva és nem a kívánt minőségben kapják meg, másrészt terményeik forgalmazása is teljesen kisiklik kezűkből és munkájuk eredményének jelentős részét veszítik el által.

Mindkét irányban példát kívánunk adni e baj orvoslására az által, hogy a mezőgazdasági forgalmazás teendőire egy betéti társaságot alakítottunk, mely „Debreczeni Mezőgazdák Kereskedelmi Társasága” céggel van törvényszékieleg bejegyezve.

Gazdasági önállóságunknak minden vonalon megvalósítása képezi elsőrendű vágyát minden magyar gazdának s ezen cél elérésére meg kell ragadnunk mindent, amely által a magyar mezőgazdának helyzetét javítani tudjuk, erre pedig első lépés, hogy a mezőgazdasági forgalmazás teendőit, a lehetőség határában belül, mi mezőgazdák végezzük.

Miért kell tovább tűrnünk azt, hogy mezőgazdasági terményeink értékesítését, mezőgazdaságunkban szükséges eszközök, gépek stb. beszerzését ügynökök útján bonyolítsuk le.

Miért nem alkalmazhatnák ez ellen a mezőgazdák az egyedül hathatós ellenszert: a tisztességes kereskedelmi versenyt.

A „Debreczeni Mezőgazdák Kereskedelmi Társaság”-ának gróf Degenfeld-tér 1. szám alatti raktáraiban csakis elsőrendű gyárainknak gyártmányait, mezőgazdasági gépeit, eszközeit helyeztük el s így raktáraink állandó kiállítás jelle gével bírnak. Raktárainknak elhelyezve vannak az alábbi gyáraknak:

Kühne mezőgazdasági mosoni és budapesti gyárának;

Mayer szombathelyi gépgyárának;

Bächer és Melichár gépgyárának;

Sack Rudolf gépgyárának;

Nay és Röna gép-, szállító eszköz és szivattyú gyárának;

A magyar kender- és lenipar szegedi gyárának;

Láng és Lovass gépolaj és zsiradék gyárának gazdasági gépei, eszközei és készítményei.

A nyersolaj-motor és benzin-motorokra Szabó Emil és társa budapesti cég, a műszaki és mezőgazdasági szükségleti cikkekre Molnár M. és társai budapesti céggel állunk üzleti összeköttetésben. Cégünknek kitűzött célja: első kézből, elsőrendű beszerzés.

Raktáraink ez idő szerint ekék, boronák, henger-
gerek, kultivátorok, kapálóeszközök és egyéb

talajmélvő eszközök, sorvetőgépek, szóróvetőgépek, műtrágya szórók, burgonya művelő, répa emelő, fűkaszálló gépek, szénagereblyék, szénaforgató gépek, járgányok, gabonatisztító rosták és konkolyválasztó gépek, szecs kavágók, répa-vágók, daráló gépek, tengeri morzsolók, szőlő-zúzó gépek, borsajtók, tűzi- és kézfecskendőkkel a szegedi kendergyár és a Láng és Lovass olaj-és zsiradék gyár készítményeivel vannak felszerelve.

Üzletünk egyik fontos ágát képezi a *vetőmag-osztály, a vetőmag beszerzés követése és mezőgazdasági terményeink értékesítése.*

A mezőgazdánk gabonájából és egyéb terményeiből mintatart rendezünk be és gazdáink bejelentési alapján értesítjük a gőzmalom vállalatokat és nagyobb terménykereskedő cégeket arról, hogy cégünknek mily mennyiségű termék van eladásra bejelentve.

Ugyanezen bejelentés és nyilvántartás alapján fogunk a borértékesítésnél is eljárni, a bornyilvánításba a debreczeni, hajdumegyeyi és érmelléki borteremlők bejelentéseit fogadjuk el rendszerint. Évnyegyenként borvásárt rendezünk.

Üzletkörünkbe felvettünk az állat értékesítést is. Cégünk a gazdák bejelentési alapján az eladó állatokról is nyilvántartást vezet s a bejelentéseket díjtalanul fogadja el s körlevelekben fogja értesíteni az egyes községeket, gazdasági egyesületeket, gazda köröket arról, hogy a cégnél milyen tenyésztő állatok vannak eladásra bejelentve s a nagyobb kereskedelmi cégeket pedig arról, mily mennyiségű fogyasztásra szánt szarvasmarha, sertés és juh szerezhető be; ekkép törekszünk arra, hogy Debreczen és vidékének állattenyésztését előmozdítsunk és részére piacot teremtsünk.

Jól tudjuk mi azt, hogy minden kezdet nehéz, de törhetetlen bizalmunk van gazdaközösségünkben, hogy kitűzött célunk elérésében ő leendő legfőbb erősségünk.

Szükségtelen reá mutatunk arra, hogy gazdaközösségünk az összeköttetések ismerete nélkül, a reá legelőnyösebb bevásárlási forrásokat nem tudja megválasztani, terményei értékesítésében nem keresheti fel a reá nézve legelőnyösebb piacot.

Raktáraink állandó kiállítás jellegével bírván és ott legnevesebb gyárainknak gazdaközösségünk által már előnyösen ösmert készítményei lévén elhelyezve, éppen gazdáink érdekében akként intézkedtünk, hogy minden egyes árún a határozott szabott ár van feljegyezve — és az alku ki van zárva, — mert így nyugton választhat bárki az egyes gyárak készítményei közül.

Amidőn az igen tisztelt gazdaközösséget raktáraink szives megtekintésére felkérjük, a mintaszerű s előzékeny kiszolgálásról biztosítjuk.

Debreczen, 1909 augusztus hó.

Kiváló tisztelettel

Debreczeni Mezőgazdák Kereskedelmi Társasága

Gróf Degenfeld-tér 1. szám.

Hirek.

— **Anyakönyvezés köréből.** A belügyminiszter a Lósch István lemondásával megüresedett anyakönyvvezető helyettesi állásra Muraközy Aladár nevezte ki. A kinevezett a házasságkötéseknél való közreműködéssel is fel van hatalmazva.

— **Szabó Kálmán arcképe.** A debreczeni ipar és kereskedelmi kamara nagyrődemű volt elnökének Szabó Kálmánnak megfestette arcképét Kovács János festőművész által. A kitűnően sikerült képet vasárnap helyezték el a kamara nagyrődeműben.

— **Szabadságon.** Király Gyula gazdasági tanácsnok folyó hónap 1-én kezdte meg négy hétre terjedő szabadság idejét.

— **Halálozás.** Balogh Imre királyi ítélőtáblai bírót és *Lestyán* Adorján kir. tanácsost és közjegyzőt mélyeségs gyász érte, amennyiben áldott lelkű felesége, illetve édesanyja nemes Balogh Imréné f. hónap 28-ikán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Áldás és béke poraira.

— **A lelkeszi kongresszus.** A jövő héten tartják meg városunkban a ref. lelkeszi kongresszust. Már eddig is sokan jelentkeztek úgy, hogy az értekezlet népesnek ígérkezik. Meg vagyunk győződve, hogy városunk közönsége hagyományos vendégszeretettel fogja fogadni a városba érkező illusztris társaságot.

— **A tanyai iskolából.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskolák gondnoksága f. hó 8-ikán délelőtt 10 órakor ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Az ülésen jelen voltak Roncsik Lajos, Aczél Géza, Varga Károly, Kenyeres Károly, Dávid Mihály, Somogyi Pál, K. Nagy Sándor gondnoksági tagok és Koncz Ákos, mint előadó jegyző. A gondnokság a beiratásokat elrendelte és a tanítási idő megkezdését szeptember 15-ikére tűzte ki. A gondnokság tudomásul vette, hogy a gazdasági ismétlő iskolák ezumal a gondnokság felügyelete alá tartoznak. Hasonlóképpen tudomásul vette a vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendeletet, melyben Lakatos Károly és Gáll István tanítókat a hajduhadházi állami iskolához helyezte át, míg ezek helyére Benedek Ákos és Bíró Géza tanítókat nevezte ki, ugyanakkor azonban a kir. tanfelügyelőhöz bemutatandó jegyzőkönyvben intézkedést kér arra nézve, hogy a tanítók kinevezésénél a gondnokság véleménye is hallgatassék meg. Több apró ügy elintézésével az ülés véget ért.

— **A köztisztaság házikézelésében.** A köztisztaság házikézelésbe vétele tárgyában a közgyűlés egy bizottságot küldött ki, mely a héten ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével. Az ülésen Körner Adolf tanácsnok előterjesztette a bizottság kebeléből az alapszabályok megszerkesztésére kiküldött kisbizottság jelentését, mely jelzi, hogy az idevonatkozó szabályrendelet elkészült és most már a tanács elé lesz terjesztendő. Az ügyet a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalni fogja legközelebb és úgy remélhető, hogy ezen fontos ügy a közgyűlés és miniszteri jóváhagyás után házikézelésbe fog menni.

— Törvényjavaslat a kőbor cigányok ellen. A belügyminiszteriumhoz, mely évek óta foglalkozik a cigányügy rendezésével, a kőbor cigányok ellen készített új törvényjavaslat érkezett. A javaslatot Vörös György megyei tisztviselő nyújtotta be Zala vármegye törvényhatóságához a kormányhoz való följártesztés végett.

3241. csn. sz.
1909.

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságánál a legközelebbi rendes közgyűlésen választás utján a következő állások töltenek be:

1. Egy **rendőrfogalmazói** állás évi 1800 korona fizetéssel, s 400 kor. lakbérrel.
2. Egy **adóketvői** állás évi 1300 korona fizetéssel és 300 korona lakpénzzel.

Ezen s a választás folytán esetleg megüresedő állásokra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy minősítésüket s eddigi szolgálataikat s egyéb körülményeiket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket főispán urhoz címezve, hozzám f. év szeptember hó 20. napjának délután 5 óráig annyival is inkább nyújtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, hogy a városi tisztviselők a folyó évben drágasági pótlékokt élveznek; a fizetésrendezés ügye belügyminiszteri jóváhagyás alatt áll.

Rendőrfogalmazói állásra pályázóknak az 1883. I. t. c. 3. szakaszában, az adóketvői állásra pályázóknak pedig az 1883. I. t. c. 19-ik §-ában körülírt minősítéssel kell bírniuk.

Debreczen, 1909 szeptember 4.

Kovács József s. k.
polgármester.

1—1909. ig. vál. sz.

Hirdetmény.

A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjai 1910. évre szóló névjegyzékének összeállítása, illetve kiigazítása céljából a legtöbb adót fizetők névsora a f. 1909. év szeptember hó 1-ső napjától kezdődőleg 8 napra — az 1886. évi XXI. t. c. 25. §-a rendelkezéséhez képest — a város főjegyzői hivatalában közszemlére kitétetett és ott az érdekeltek által a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1 óráig) megtekinthető. — Az igazoló választmány a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1910. évi névjegyzékének összeállítása, illetve kiigazítása tárgyában üléseit a f. 1909. év szeptember hó 9. és 10-ik napjain délután 4 órától kezdődőleg tartja.

Felhivatnak tehát mindazok, akik a közszemlére kített névsor ellen felszólalni kívánnak, vagy az 1886. évi XXI. t. c. 26. §-a értelmében adójuk kétszeres beszámításának kedvezményét az 1910. évre igénybe venni óhajtják, hogy a fent kitűzött határidő alatt, avagy az igazoló választmány ülésin előszóval, vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, annyival inkább, mert későbbi felszólalások figyelembe vételni nem fognak.

Az 1886. évi XXI. t. c. 26. §-a értelmében az állam-adójuk kétszeres beszámítását igényelhetik: az állami-, felekezeti-, törvényhatósági, községi és magántanintézetek tanárai; — a tudományos akadémia tagjai; — az akadémiai művészek; — folyóirat- és lapszerkesztők; — a lelkészek; — az ipar- és kereskedelmi kamara bel- és külső tagjai; — ugyancsak a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építésk, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok és gazdatisztek és állatorvosok.

Debreczen, 1909 augusztus hó 27-én.

Az igazoló választmány.

MEGJELENT	
•••••	
„Ős Debreczen“	
Elheszélések Debreczen múltjából.	
Írta: KONCZ ÁROS.	
•••••	
Ára díszes kiállításban 3 korona.	
Kapható a szerzőnél (Városház, földszint) 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatalában, a városi nyomdávalalattnál. o o	

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

folyó évi április havában megnyílt.

Intézeti és fürdő-orvos **Dr. Szász Adolf** (lakik Piac-utca 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelkezésénél alapszabályok alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvényt a fürdőszolgálatnak átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—1/2-ig, délután 1/2-5-ig férfiak, délelőtt 1/2-9-ig és délután 1—1/2-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □
DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYÜJTÉMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat iró-dájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**